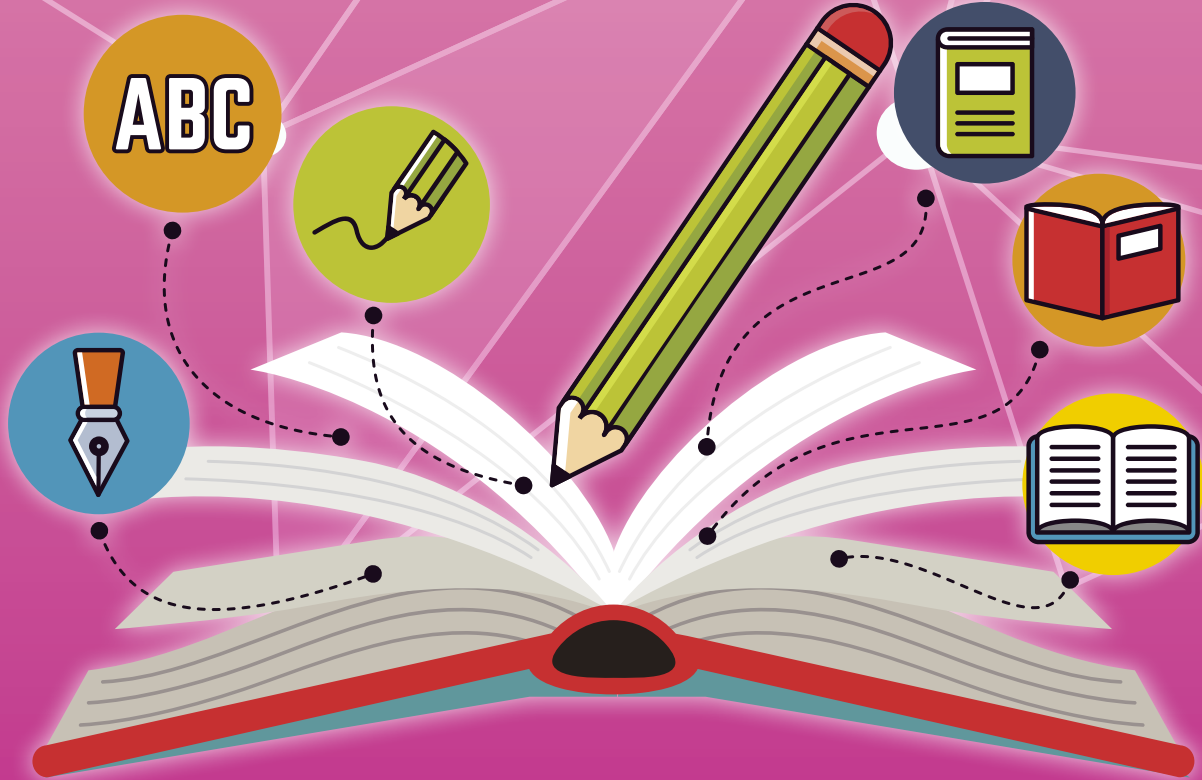

BURDUR
İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

TÜRKÇE

KAZANIM ETKİNLİKLERİ

5

4. Tema kazanımlarını içermektedir.

T.8.3.6. Deyim, atasözü ve özdeyişlerin metne katkısını belirler.

4.

Köyümüzde görmüş geçirmiş bir Ahmet Amca vardı.

1

Köyde birinin başına bir iş gelse ilk fırsatta ona gider,

2

onun tavsiyelerini alırdı. Ahmet amca tam bir laf cambazıydı. Sorunu dinledikten sonra biraz

3

kafa yorar, meseleyi can alıcı noktasından yakalar ve

4

çözüm yolunu göstererek geleni yolcu ederdi.

Bu metinde numaralanmış deyimlerden hangisi yanlış kullanılmıştır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

T.8.3.5. Bağlamdan yararlanarak bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını tahmin eder.

5.

Her insan tarihçi olamaz. Zamanını boşa geçirmek isteyenlerin yapacağı iş değildir tarih araştırmacılığı. Tozlu, küflü belgeler arasında kaybolmaktır. Geçmişin silik izlerini sürerken "ak sütün içindeki ak kılı" görebilmektir. Bütün bunların ötesinde duyguların diline kulakları tıkamaktır, tarihçilik.

Bu parçada altı çizili sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tarihçinin işinin dikkat gerektirdiği
B) Tarih araştırmacılığının zahmetli olduğu
C) Tarihçinin nesnel davranması gerektiği
D) Tarih yazmanın ilkelerinin olduğu

T.8.3.6. Deyim, atasözü ve özdeyişlerin metne katkısını belirler.

6.

1	Söz var iş bitirir, söz var baş yitirir.	Ne ekersen onu biçersin.	A
2	El elin nesine, gülerək gider yasına.	Üzüm üzümə baka baka kararır.	B
3	Körle yatan şaşş kalker.	Bir elin nesi var iki elin sesi var.	C
4	Keskin sirke küpüne zarar.	Ateş düştüğü yeri yakar.	Ç
5	Ne doğrarsan aşşna, o çıkar karşına.	Görünen köy kılavuz istemez.	D
6	Ağaç yaprağıyla gürler.	Öfkeyle kalkan zararlar oturur.	E
7	Sana vereyim bir öğüt: Kendi ununu kendin öğüt.	Ağaca çıkan keçinin dala bakan oğlağı olur.	F
8	Güzün geliş yazdan belli olur.	İnsanı vezir eden de dildir, rezil eden de.	G
9	Anasına bak kızını al, kenarına bak bezini al.	Bal bal demekle ağız tatlanmaz.	Ğ
10	Lafla peynir gemisi yürümez.	Ağaca dayanma kurur, insan dayanma ölür.	H

İ. Yukarıdaki atasözlerinden aynı anlama gelenleri örnekteki gibi eşleştiriniz.

1.	G	2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.	
----	---	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	-----	--

T.8.3.25. Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.

7.

Aşağıda verilen cümlelerdeki anlam özelliklerini bularak verilen boşluklara yazınız.

Öz Eleştiri	Tasarı	Tahmin	Varsayım	Uyarı	Eleştiri	Olasılık
-------------	--------	--------	----------	-------	----------	----------

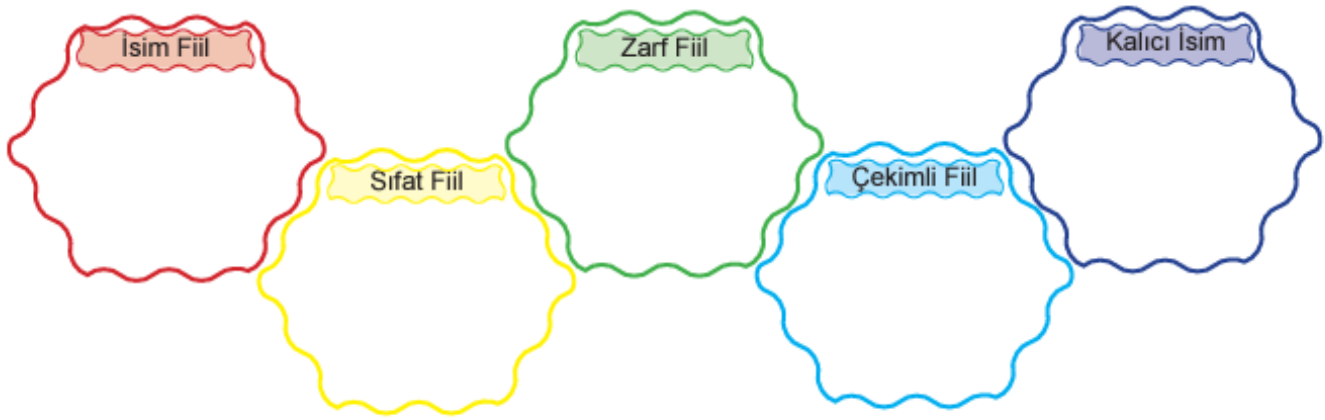
CÜMLELER	Anlam Özellikleri
Diyelim ki Amerika'dan yeni bir iş teklifi aldın.	
Bu pastanenin tatlıları eskisi kadar lezzetli değil.	
Yazın saat 12.00 ile 14.00 arasında güneşe çıkmayın.	
Ben bu satırları okurken sen çoktan ülkeyi terk etmişsindir.	
Gelecek ay okulumuza ait bir dergi çıkarmayı düşünüyoruz.	
Kim bilir belki de yapay zeka ileride tüm mesleklerin yerini alabilir.	
Verilen tavsiyeleri dinlemediğim için yanlış girişimlerde bulundum.	

T.8.3.9. Fiilimsilerin cümledeki işlevlerini kavrar.

8.

Mutfakta, üzeri damalalı bir muşambayla kaplı, açılır kapanır bir masada, yaşamımın birçok dönemine tanıklık etmiş bu eski nesnede, çelik bir tasta çorba içiyorum. Annemin yaptığı dolmaların kokusu sarıyor etrafı. Masanın ağır katmanlarıyla ağırlaşmış yüzü hafif dalgalı bir denizi andırıyor. Muşamba ise sayısız kesik ve çizgilerle zamana karşı direnmiş. Bu izlerin kaçını ben yapmış olabilirim, bilmiyorum. Kalın dilimlenmiş ekmekler arasında dolaşan karıncalar görüyorum. Amaçsız bir geziye çıkılmış gibiler. Başımı çevirmeden uzun uzun onları seyre dalıyorum. Telefonun çalmasıyla son buluyor bu sessizlik.

Metinde altı çizili olan sözcükleri uygun kutulara yerleştiriniz.

T.8.4.16. Yazdıklarını düzenler.

9.

Aşağıda virgülün (,) kullanıldığı yerler ile ilgili kurallar verilmiştir. Karşlarına bu kurallara örnek niteliği taşıyan cümleler yazınız.

Uzun cümlelerde yüklemden uzak düşmüş olan özneyi belirtmek için konur.	
Sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konur.	
Kitap, dergi vb.nin künyelerinde yazar, eser, basımevi vb. maddelerden sonra konur.	
Metin içinde art arda gelen zarf-fiil eki almış kelimelerden sonra konur.	
Kendisinden sonraki cümleye bağlı olarak ret, kabul ve teşvik bildiren kelimelerden sonra konur.	

T.8.3.25. Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.

10.

Tablodaki cümlelerde filimsilerin hangi anlam ilgisi (Neden, koşul, amaç) kurduğunu karşısındaki boşluğa yazınız.

Cümleler	Anlam ilgisi
Ancak çok çalışınca doktor olabilirsiniz.	
Telefonla oynamak, Mete'nin gözlerini bozdu.	
Misafir geldiği için dışarı çıkamadım.	
Selam vermek için yanınıza uğradım.	
Öğretmen sınıfa girince hepimiz sustuk.	

T.8.4.16. Yazdıklarını düzenler.

11.

Yorgun bakışları, suskun tavırları onun ne denli zor bir mücadeleden çıktığını anlatır gibiydi.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde virgül, yukarıda verilen cümledeki işleviyle kullanılmıştır?

- A) Osmanlı Devleti, müttefikleriyle birlikte I. Dünya Savaşı'ndan yenik ayrılrsa da Türk ordusunun iki cephedeki başarısı son derece önemlidir.
- B) Dünyanın ilk denizcilik kitabı sayılan Kitab-ı Bahriye'nin yazarı, Piri Reis, 1465 ile 1554 yılları arasında yaşamıştır.
- C) Erken yaşlardan itibaren dijital ortamlardaki bilgi akışına nasıl yaklaşılması gerektiği, bilginin hangi süzgeçten geçtikten sonra kullanılabileceği önemli bir konudur.
- D) Çocuk yaşından itibaren çalışmaya başlamış, yazarlığa başlayana dek oradan oraya koşturmuş, tabiri caizse ekmeğini taştan çıkarmıştı.

T.8.3.26. Metin türlerini ayırt eder

12.

Yazı yazmak için masamda hazır bekleyen bir defterim ve bir kalemim mutlaka olur. Kimi zaman bilgimi okuyucularıyla paylaşmak, bir düşüncemi kanıtlamak için yazarım. Bazen bir konuyu yazabilme gücümü tartmak, kendimle konuşmak arzusuyla yazarım. Bu yazılarımda kendimi sınırlamam. Kimi yazma zamanlarımda okuyucularım masamın etrafında toplanmıştır. Yazarken beni dinlediklerini hisseder ona göre yazarım. Günceli takip etmenin yazarın temel görevi olduğuna inanırım. Bu yüzden bazı yazılarımda da güncel ya da toplumsal bir durum varsa uzatmadan onunla ilgili fikirlerimi yazarım. Bu yazılarımda okuyucumu yormam, okurken biraz tebessüm ederlerse de mutlu olurum.

Metne göre yazar, aşağıdaki yazı türlerinden hangisini yazmamıştır?

- A) Eleştiri B) Fıkra
C) Deneme D) Makale

T.8.3.14. Metinle ilgili soruları cevaplar.

13.

Her şey görmekten ibarettir. Görmek ama doğru görmek. Ustanın gözüyle değil kendi gözlerinle ve doğru görebilmen için daha beklemen lazım. Bir sanatçının orijinalligi büyük şeylerde değil önce küçük şeylerde görülür. Şaheserler, basit konular üzerindeki ayrıntılardan meydana gelmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu metinle ilgili kesin olarak söylenir?

- A) Sanat eserleri çevremizde görülenlerin esere bir yansımasıdır.
B) Gerçek sanatçı başkalarını taklitle işe başlar.
C) Büyük yapıtlar sıradan şeylerin inceliklerini fark etmekle oluşur.
D) Usta yazarlar büyük olayları dile getiren kişilerdir.

T.8.3.14. Metinle ilgili soruları cevaplar.

14.

Anadilimiz dışındaki bir dili, iletişim aracı olarak kullanma becerisini kazanmaya dil edinimi deniliyor. Dil edinimi denilen yabancı dil öğrenimi ile ilgili farklı teknikler ve uygulamalar geliştiriliyor. ABD'deki Saint Louis Üniversitesinden Doç. Dr. Simone Bregni de öğrencilerine İtalyanca öğretmek için 1997'den beri bilgisayar oyunlarından faydalanıyor. Dr. Bregni, 1975 yılında yani henüz 12 yaşındayken bilgisayar oyunları oynamaya başladı ve kurgusunda bir hikâyesi olan oyunları oynadıkça İngilizcesinin geliştiğini fark etti. Yıllar sonra üniversitede dil, kültür ve edebiyat alanlarında ders vermeye başlayınca ders materyallerini hazırlarken bu tecrübesinden yararlandı. Kendi geliştirdiği "Tanımla-Edin-Oluştur (TEO)" yöntemi ile Dr. Bregni, oyunları kullanarak yabancı bir dil öğrenen öğrencilerin sözcük dağarcıklarını artırmayı, onlara dil bilgisi kurallarını benimsetmeyi ve söz konusu yabancı dilin ait olduğu kültürü tanıtmayı hedefliyor.

Parçaya göre Dr. Bregni niçin bilgisayar oyunlarından faydalanıyor?

- A) Kendi geliştirdiği yöntemin reklamını yapmak için
- B) Öğrencilerine yabancı dil öğretme konusunda fayda sağlayabildiğinden
- C) Bilgisayar kullanımının öğrencilerde zekâ gelişimini olumlu etkileyeceğinden
- D) Yabancı dil öğrenmenin zorluklarını bildiği için

T.8.3.14. Metinle ilgili soruları cevaplar.

15.

Çocuklar için kaleme aldığı - bence yetişkinler için de çok kıymetli - her eserinde yer verdiği ilginç benzetmeleri, alışılmışın dışındaki karakter özellikleri ve benzerine az rastlanır kurguları ile yazarımız adından daha çok söz ettirecek doğrusu.

Bu cümlede sözü edilen yazarın hangi özelliği anlatılmak istenmiştir?

- A) Evrenselliği
- B) Özlülüğü
- C) Özgünlüğü
- D) Yalınlığı

T.8.3.11. Metindeki anlatım biçimlerini belirler.

16.

Şair, sözü olan insandır. Biraz açarsak; edebiyatçı demek, sözü olan insan demektir. Mesela dünya çapında bir ekonomik kriz yaşıyor ve herkes konuyla ilgili bir şey söylüyor. Dünya kadar rakam ve teknik terim... Ama en esaslı reçeteyi, "Tüketim değil, kanaat ekonomisi" diyerek Mustafa Kutlu hocamız verdi. İşte bu dört kelimeyi bir araya getirebilmek için, ekonominin yanı sıra; Müslüman Türk milletinin dününü ve bugününü, geleneklerimizi, su kaynaklarından şifalı otlara kadar memleketimizin tüm imkânlarını çok iyi bilmek gerekiyor.

Bu metinde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Tanımlama B) Tanık gösterme
C) Örnekleme D) Benzetme

T.8.3.14. Metinle ilgili soruları cevaplar.

17.

Neden olmasın? Bizde bir eksiklik mi görüyorsunuz? Efendim, biz gücümüzün farkında değiliz. Tanımıyoruz ki kendimizi, nasıl farkında olalım? Geçmişimiz geleceğe ışık tutmalı, değil mi? İstanbul'un fethinin ne kadar büyük bir iş olduğunu, çağ kapatıp çağ açtığını idrak edebildik mi? Aslında biz sorun çözmeyi bilen başarılı bir milletiz. Daha yakına gelelim. Gelenbevi İsmail Efendi ismini hiç duydunuz mu? 1772 yılında Logaritma Risalesi'ni yazmıştır. Kaç matematikçi bilir ismini? Sözün özü, eninde sonunda aşacağız beynimize kazınan engelleri. Aşıyoruz da... Pırıl pırıl bir gençlik görüyorum ufukta.

Bu metinde aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı yoktur?

- A) İnsanlarımız bir gün kendi geçmişini layıkıyla öğrenebilecek mi?
B) Matematikçiler Türk bilim insanlarını yeterince tanıyabilecekler mi?
C) Logaritma Risalesi'nin yazarı kimdir?
D) Uzay çalışmalarında ülkemizin başarılı olma olasılığı nedir?

T.8.3.10. Geçiş ve bağlantı ifadelerinin metnin anlamına olan katkısını değerlendirir

18.

- I. Önce daldaki kayısılar kontrol edilir ve meyve etinin yarısı, meyve kabuk renginin de dörtte üçü sararmışsa toplama işlemine başlanır.
- II. Sıradaki işlem; kayısıları kurutulacakları yere taşıma, tahta sedirlere yayma ve iki üç gün süreyle kurumaya bırakma işlemidir. Ürün tam kurumadan çekirdekleri çıkarılır. Önceden elle yapılan çekirdek çıkarma, günümüzde daha çok makineyle yapılmaktadır.
- III. Nemi yüzde yirmiye gelene kadar tekrar kurutulan kayısılar depolanır ve talep gelmesine göre piyasaya sunulur.
- IV. Mutfaklarımızın vazgeçilmezlerinden olan kayısı zahmetli süreçlerden geçerek sofralarımıza gelir.
- V. Bundan sonra kayısılar tahta sedirlere dizilir ve olgunlaşmamış ya da lekeli kayısılar tek tek ayrılır. Sonra kükürtleme yapılır. Meyvenin hem hızlı kuruması hem de raf ömrünün uzun olması için bu işlem çok önemlidir. Bir ton kayısı için yaklaşık iki kilo kükürt yakılır.

Yukarıda numaralanmış cümlelerin anlamlı bir bütün oluşturacak şekilde sıralaması nasıl olmalıdır?

- A) I-V-II-III-IV B) I-II-V-IV-III
C) IV-I-II-V-III D) IV-I-V-II-III

T.8.4.18. Cümlenin öğelerini ayırt eder.

19.

Aşağıdakilerin hangisinde soru, cümlenin temel öğeleri dışındaki bir öğeyi buldurmaya yöneliktir?

- A) Bu soruya hanginiz cevap vereceksiniz?
B) Bana bugün ne anlatacaksın?
C) Telefon eden babanız mıydı?
D) Bu çocuk mu günde bir kitap okuyormuş?

T.8.4.18. Cümlelerin öğelerini ayırt eder.

20.

"Yalnız kaldığım zamanlarda okuduğum kitaplar beni daima büyülemiştir."

Cümlesinin öznesi hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

- A) Kitaplar
- B) Okuduğum kitaplar
- C) Zamanlarda okuduğum kitaplar
- D) Yalnız kaldığım zamanlarda okuduğum kitaplar

CEVAP ANAHTARI

1. C

2.

(5) Olayları, gelişmeleri, yenilikleri iyi anlayıp gereği gibi karşılayan; düşündüğünü olduğu gibi söyleyebilen kimse.
(3) Herhangi bir işteki eksikliği, hileyi veya zararı ortaya çıkarmak.
(9) Çok açık, çok belirgin, ayrıntılarına kadar görülebilen.
(10) 1) Geliri, giderini karşılamamak. 2) Ortaya çıkmaması gereken şeyi farkında olmadan belli etmek.
(1) Gizli, saklı bir şeyi herkese duyurmak, ortaya çıkarmak.
(8) Gerçeği sakınmadan, çekinmeden söylemek.
(7) Gerektiğinde bir konuya yeniden dönebilme imkânı bırakmak, kesip atmamak, ileriye düşünerek ılımlı davranmak.
(6) Samimî, içi temiz, içi dışı bir olan kimse.
(2) Saklamakla görevli bulunduğu para, eşya veya başka bir şeyin sayım sonucu eksik olduğu anlaşıl-mak.
(4) Başarı, şeref, övünç ve dürüstlikle.

3.

2, 4, 5, 7, 9, 11 ve 13 numaralı cümleler işaretlenmelidir.
Şifre: GÜLÜMSE

4. C

5. C

6.

1-G	2-Ç
3-B	4-E
5-A	6-C
7-H	8-D
9-F	10-Ğ

7.

Anlam Özellikleri
Varsayım
Eleştiri
Uyarı
Tahmin
Tasarı
Olasılık
Öz eleştiri

8.

İsim Fiil
çalmasıyla

Sıfat Fiil
ağırlaşmış
tanıklık etmiş
dilimlenmiş
yaptığı
dolaşan

Zarf Fiil
çevirmeden

Çekimli Fiil
içiyorum
andırıyor
direnmiş
yapmış olabilirim

Kalıcı İsim
dolmaların
ekmek

9.

Virgülün kullanımına ilişkin verilen durumlarla ilgili yazılan doğru cümleler kabul edilecektir.

Öğretmenler

10.

1. Koşul - Sonuç
2. Neden - Sonuç
3. Neden - Sonuç
4. Amaç - Sonuç
5. Neden - Sonuç

11. C

12. A

13. C

14. B

15. C

16. D

17. D

18. C

19. B

20. D

Cevap anahtarı için karekodu okutunuz.

<http://burdurodm.meb.gov.tr>

/BurdurODM

/burdurodm

/burdurodm

/odmburdur
/burdurodm

odm15@meb.gov.tr